

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/19/2031

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	08.07.2019 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	27.05.2019
Teabevaldaja	SA Kunstimuseum aadress: A. Weizenbergi 34/Valge 1 e-posti aadress: muuseum@ekm.ee
Vaide esitaja	AS Ekspress Meedia aadress: Narva mnt 13, 10151 Tallinn e-posti aadress: menetlus@egrupp.ee
Volitatud esindaja	Taimi Rosenberg AS Ekspress Grupp jurist

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata, kuna teabenõude täitmiseks ei ole võimalik väljastada ühestki dokumendist koopiat ega andmekogust väljavõtet. Teabenõude täitmiseks tuleks vastav dokument alles koostada, mistõttu vaide esitaja pöördumist väljastama jäetud teabe osas ei saa lugeda teabenõudeks AvTS-i mõttes;**
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lg 2).

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspektsioonis registreeriti vaie, mille kohaselt ei ole SA Eesti Kunstimuseum edastanud vaide esitajale ostetud kunstiteoste hindasid ning tehingute kuupäevi ning ei ole vastanud 10. mail 2019 vaide esitaja palvele keeldumist põhjendada.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

1. Faktilised asjaolud

- 1.1. 3. mail 2019 esitas ASi Ekspress Meedia välja antava ajalehe Eesti Ekspress kultuurilisa Areen juhataja Xxxxx Xxxxx Eesti Kunstimuuseumile teabenõude, tundes huvi, milliseid kunstiteoseid on Eesti Kunstimuuseum ostanud Tallinna Kunstihoone kunstikogust ja SA Kunstitaristu hallatavast kunstikogust (EKL kunstikogu). Infot paluti teose nime ja valmimisaasta, kunstniku nime ning tehingu kuupäeva ja hinna kohta.
- 1.2. 6. mail 2019 edastas Eesti Kunstimuuseum vastusena nimekirja, kus oli esitatud teose autor, nimi, inventarinumber ja link teose kirjeldusele. Teoste hinda ja ostutehingu kuupäeva teabenõude vastuses ei esitatud.
- 1.3. 6. mail 2019 esitas Xxxxx Xxxxx kunstimuuseumile palve selgitada vastavalt avaliku teabe seadusele, miks Eesti Kunstimuuseum keeldub ostetud teoste hindu avaldamast.
- 1.4. 8. mail 2019 saabus Eesti Kunstimuuseumilt vastus, mille järgi peaks muuseum avaldama küll riigi raha eest ostetud teoste hinna, kuid seda kohustust ei olevat omatulu eest ostetud teoste puhul. Samas vastuses väidetakse, et 2018. aastal EKMi kogusse ostetud teosed on omandatud muuseumi omatulu eest.
- 1.5. 10. mail 2019 saatis Xxxxx Xxxxx uue palve keeldumist põhjendada. Sellele kirjale ei ole vastust saabunud.

2. Vaide sisu ja põhjendused

- 2.1. Soovime vaidlustada Eesti Kunstimuuseumi poolt kõnealuse teabenõude osalise täitmata jätmise. Kunstimuuseumi vastusest ei selgu, mis alusel on teabe andmisest osaliselt keeldutud. Meie hinnangul ei esine ühtegi AvTS § 23 nimetatud täitmisest keeldumise alust. Samuti ei ole kunstimuuseum väitnud, et küsitud teave oleks tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks AvTS § 35 alusel.
- 2.2. Juhime tähelepanu, et AvTS § 36 lg 9 keelab tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks dokumente avalik-õigusliku juriidilise isiku eelarvevahendite kasutamise kohta ning lg 11 andmeid teabevaldajale kuuluva vara kohta. Sama paragrahvi lg 2 p 1 järgi kehtib keeld ka sihtasutuse suhtes, mille asutajaks või milles osalejaks on riik, kohaliku omavalitsuse üksus või avalik-õiguslik juriidiline isik.
- 2.3. Oleme seisukohal, et ka omatulu on teabevaldaja eelarve osa ja kodanikel on õigus teada, milleks seda kasutatakse. Seda enam, et omatulu teenimiseks kasutab kunstimuuseum avalikke vahendeid.

3. Taotlus

- 3.1. Eelnevast lähtuvalt ja juhindudes avaliku teabe seaduse §-st 46 ja 51 palub AS Ekspress Meedia teha Andmekaitse Inspeksioonil Eesti Kunstimuuseumile ettekirjutus avaldada vastuseks AS Ekspress Meedia teabenõudele 3. maist 2019 ka teose eest makstud hind ja ostutehingu kuupäev ehk vastata teabenõudele täies ulatuses.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

1. Eesti Kunstimuuseumi õiguslik vorm on sihtasutus.

2. Eesti Kunstimuuseum kogub, säilitab, uurib ning vahendab Eesti professionaalset kunsti ja väliskunsti ning sellega seotud materjali hariduslikel, teaduslikel ja elamuslikel eesmärkidel.

3. Eesti Kunstimuuseumi hinnangul ei ole õige avaldada teavet soetatud teoste hindade kohta alljärgnevatel põhjustel:

a) hindade avalikuks tulek võib ohustada muuseumikogusse kuuluvate museaalide turvalisust

(AvTS § 35 lg 1 p 7);

b) ostuhindade avalikuks tulek võib kahjustada muuseumi kui kunstiturul tegutseja ärisaladust (AvTS § 35 lg 1 p 17);

c) teosed on soetatud omatulu eest;

d) ostu-müügi tehingu pooled on kohustunud mitte avaldama kokkuleppe sisu kolmandatele isikutele ilma teise poole kirjaliku nõusolekuta.

4. Eesti Kunstimuuseumil ei ole vaide esitaja poolt soovitud teavet dokumenteeritud kujul, mis võimaldaks teabenõude täitmiseks dokumendist koopiati või andmekogust väljavõtet teha. Vastuse koostamiseks tuleks teavet koguda erinevatest dokumentidest.

5. Muuseum ei saanud vaide esitajale täiendavat põhjendust, kuna Eesti Ekspressis 8. mail 2019 ilmunud artiklist jäi mulje, et teema on lõpetatud.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

SA Kunstimuuseum teabevaldajana

Tulenevalt sihtasutuste seaduse § 1 lg-st 1 on sihtasutus eraõiguslik juriidiline isik, millel ei ole liikmeid ning mis on loodud vara valitsemiseks ja kasutamiseks põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks. Seega on SA Eesti Kunstimuuseumi (Kunstimuuseum) puhul tegemist eraõigusliku juriidilise isikuga, kes on teabevaldajaks piiratud osas. Nimelt sätestab AvTS § 5 lg 2, et eraõiguslikule juriidilisele isikule laienevad teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid- teabe osas mis puudutab nende ülesannete täitmist.

Sama paragrahvi lõige 3 punktist 2 tulenevalt võrdsustatakse teabevaldajaga füüsilisest isikust ettevõtja, mittetulundusühing, sihtasutus ja äriühing – teabe osas, mis puudutab riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest avalike ülesannete täitmiseks või toetusena antud vahendite kasutamist. Ehk siis sihtasutused on teabevaldajateks ainult kahel juhul, siis kui nad täidavad avalikke ülesandeid, siis teabe osas, mis puudutab avalike ülesannete täitmist ning kui nad on saanud riigilt eelarvelisi vahendeid, siis teabe osas, mis puudutab nende vahendite kasutamist.

Vaide esitaja on vaites märkinud järgmist: “Juhime tähelepanu, et AvTS § 36 lg 9 keelab tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks dokumente avalik-õigusliku juriidilise isiku eelarvevahendite kasutamise kohta ning p 11 andmeid teabevaldajale kuuluva vara kohta. Sama paragrahvi lg 2 p 1 järgi kehtib keeld ka sihtasutuse suhtes, mille asutajaks või milles osalejaks on riik, kohaliku omavalitsuse üksus või avalik-õiguslik juriidiline isik. Oleme seisukohal, et ka omatulu on teabevaldaja eelarve osa ja kodanikel on õigus teada, milleks seda kasutatakse.

Inspektsioon ei nõustu vaide esitajaga selles, et ka sihtasutuse enda teenitud vahendeid tuleks käsitleda eelarveliste vahenditena. Kõigepealt pean vajalikuks märkida, et AvTS § 36 lg 1 p 9 keelab tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks eelarvevahenditest tehtud kulutusi. Omateenitud tulu puhul ei ole tegemist riigi eelarvevahendite kasutamisega. Sihtasutuse põhikirja kohaselt on sihtasutusel õigus omada varalisi ja mittevaralisi õigusi ja kanda kohustusi. Seega ei saa omateenitud tulu käsitleda riigieelarve osana, mida ei tohi ka eraõigusliku juriidilised isikud tunnistada piiranguga teabeks.

Avalikule teabele juurdepääs

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida

asutuse valduses olevatest dokumentidest koopiaid või väljavõtteid. Ehk siis teabenõudega on tegemist juhul kui teabenõude täitmiseks on asutusel võimalik mingist dokumendist väljastada koopia või teha andmekogust väljavõte. Kui aga teabenõudele vastamiseks tuleb alles erinevatest dokumentidest teavet koguda ja selle alusel vastus koostada, siis AvTS § 23 lg 2 p 5 kohaselt loetakse selline teabenõue selgitustaotluseks ning sellele vastatakse vastavalt märgukirjale ja selgitustaotluse vastamise seaduses sätestatud korras. Viimase üle puudub Andmekaitse Inspektsioonil järelevalvepädevus.

Antud juhul on vaideesemeks see, et Kunstimuuseum ei ole vaide esitajale avaldanud teoste hinda ja ostutehingu kuupäeva ning ei ole keeldumist nõuetekohaselt põhjendanud. Vastuses inspektsiooni järelepärimisele on Kunstimuuseum selgitanud, et *Eesti Kunstimuuseumil ei ole vaide esitaja poolt soovitud teavet dokumenteeritud kujul, mis võimaldaks teabenõude täitmiseks dokumendist koopiat või andmekogust väljavõtet teha. Vastuse koostamiseks tuleks teavet koguda erinevatest dokumentidest. Samuti võib hindade avalikuks tulek ohustada muuseumikogusse kuuluvate museaalide turvalisust (AvTS § 35 lg 1 p 7).*

Eeltoodust tulenevalt kuna teabenõude täitmiseks tuleks vastavat nimekirja ostetud kunstiteoste hindadest ja tehingu kuupäevadest alles koostama hakata, siis ei saa käsitleda väljastamata jäetud teavet teabenõudena AvTS-i mõistes, kuna teabenõude täitmiseks ei ole võimalik väljastada ühestki dokumendist koopiat ega väljavõtet andmekogust. Lisaks nõustub inspektsioon ka sellega, et teoste hindade avalikustamine võib ohustada ka muuseumikogusse kuuluvate museaalide turvalisust. Seega on inspektsioon seisukohal, et teabe väljastamata jätmisel ei ole rikutud vaide esitaja õigusi.

Küll aga ei ole Kunstimuuseum, jättes vaide esitaja 10.05.2019 pöördumisele vastamata, menetlenud teabenõuet nõuetekohaselt. Samuti võib Kunstimuuseumile ette heita, et teabe väljastamisest keeldumisel ei ole nõuetekohaselt viidatud keeldumise alustele, mistõttu jäi vaide esitajale arusaamtuks teabenõude täitmisest keeldumise põhjus/alus.

Kuna antud juhul puudub alus ettekirjutuse tegemiseks vaides soovitud teabe väljastamiseks ning Kunstimuuseumi vastavad selgitused on ära toodud käesolevas vaideotsuses, siis HMS § 5 lg-st 2 ning proportsionaalsuse põhimõttest lähtuvalt ei tee inspektsioon SA-le Kunstimuuseum ettekirjutust, keelduda teabenõude täitmisest nõuetekohaselt. Küll aga tuleb SA-l Kunstimuuseum edaspidi teabenõudetele vastamisel järgida AvTS-s sätestatud nõudeid.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
peainspektor
peadirektori volitusel